

**POLARSIRKEL
RÅDET**

Polarsirkelrådet - Indre Helgeland Interkommunalt Politisk Råd

Møte Polarsirkelrådet 10. oktober 2025 (utkast 2)

Høringssvar – Helhetlig gjennomgang av klinikkstrukturen i den offentlige tannhelsetjenesten i Nordland

Fra: Polarsirkelrådet

Dato:

Til: Nordland fylkeskommune

Polarsirkelrådet viser til utsendt høringsnotat om ny klinikkstruktur for den offentlige tannhelsetjenesten i Nordland, og vil med dette uttrykke sterk bekymring for konsekvensene en foreslått nedleggelse av distriktsklinikker vil ha for befolkningen i Indre Helgeland.

Polarsirkelrådet representerer kommunene **Rana, Hemnes, Nesna, Lurøy, Rødøy, Træna og Hattfjelldal**, og støtter fullt ut innspillene fra medlemskommunene

Rådet understreker behovet for å opprettholde et **desentralisert, tilgjengelig og lovpålagt tannhelsetilbud** i hele regionen.

1. Tannhelse er en del av grunnleggende velferd

Tannhelsetjenesten er en integrert del av det offentlige helsevesenet og skal bidra til å fremme god folkehelse og redusere sosiale forskjeller. Et lokalt tannhelsetilbud er avgjørende for å sikre **likeverdig tilgang** til helsetjenester – et grunnleggende prinsipp i norsk helsepolitikk.

Forslaget om å legge ned klinikker i blant annet **Nesna, Rødøy, Lurøy (Konsvikosen) og Hattfjelldal** bryter med intensjonen i **tannhelsetjenesteloven § 1-3**, som pålegger fylkeskommunen å sørge for et regelmessig og oppsøkende tilbud til prioriterte grupper – uavhengig av bosted.

Et sentralisert tilbud vil i praksis gjøre dette umulig å oppfylle for store deler av Helgeland.

2. Betydelig økte reisekostnader og tidsbruk for pasienter og foresatte

Nedleggelse av lokale klinikker vil føre til **sterkt økt reisebelastning** for befolkningen i distriktene. Mange vil måtte bruke **flere timer på reise, inkludert ventetid på ferje, hurtigbåt eller lange vinterveier**, for å nå nærmeste tannklinik.

Dette gjelder særlig **barn og unge**, som må følges av foresatte.

Økt avstand betyr derfor ikke bare høyere kostnader for fylkeskommunen til pasientskyss, men også:

- Tapte arbeidsdager for foreldre som må følge barn til behandling.
- Økte utgifter til kommunal ledsagertjeneste for eldre og pleietrengende.
- Redusert tilgjengelighet og dermed lavere bruk av tannhelsetjenesten.

Polarsirkelrådet viser til **Nesna kommunes beregninger**, som viser at de fylkeskommunale estimatene for økte skyssutgifter (kr 700 000 for hele fylket) er **kraftig undervurdert** – et beløp som knapt dekker transportkostnadene for én enkelt kommune.

Lurøy kommune peker på at pasienter fra Lurøy fastland etter nedleggelse av Konsvikosen vil måtte reise via ferje til Onøy (1,5 time tur/retur pluss ventetid) eller kjøre om lag **200 km tur/retur til Mo i Rana** – en reise som for mange vil ta **et helt dagsverk**.

Hattfjelldal kommune understreker at alternativ reisevei til nærmeste klinikk vil innebære **betydelig økte kostnader og redusert tilgjengelighet** for sårbare grupper, spesielt for eldre og unge uten egen transport.

Rødøy kommune med spredt bosetning på øyer og fastlandskretser påpeker at nedlegging av tannklinikken i kommunen kan innebære en reisedag på inntil 12-14 timer for en tannlegetime for innbyggerne fra øyene. Dette vil føre til store uakseptable reiseulemper og kostnader for både pasient og ledsagere. I tillegg kommer usikkerhet i forbindelse med båttransport i dårlig vær. Rødøy kommune har vedtatt å opprette nytt hovedlegekontor med tilhørende tannhelsetjeneste i Jektvik og ber fylkeskommunen i sin beslutning ta hensyn til eksisterende kommunale vedtak om å samle helsetjenestestrukturen for å styrke fagmiljø og tilgjengelighet, slik at innbyggerne fortsatt har et funksjonelt og koordinert tilbud lokalt.

3. Økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser

De foreslåtte nedleggelsene gir marginale økonomiske innsparinger sammenlignet med fylkeskommunens samlede budsjett, mens konsekvensene for befolkningen og lokalsamfunnene er store.

Nedleggelser vil også medføre:

- Økt belastning for kommunene, blant annet gjennom behov for ledsagertjenester og vikarinnleie.
- Tap av lokalt arbeidsmiljø og kompetanse.
- Svekket attraktivitet for bosetting og rekruttering i distriktene.

Det er på det rene at **fylkeskommunens reelle innsparing ikke står i forhold til konsekvensene for befolkningen**.

4. Lovpålagte og etiske forpliktelser

Tannhelsetjenesteloven pålegger fylkeskommunen å gi et regelmessig tilbud til prioriterte grupper som barn og unge, eldre, funksjonshemmede, rusavhengige og unge voksne. Forslaget til ny klinikkstruktur vil i praksis **gjøre det vanskelig eller umulig** å gi disse gruppene et likeverdig tilbud i distriktene.

Polarsirkelrådet viser også til at fylkeskommunen også har et **sørge-for-ansvar** for voksne i områder der det ikke finnes private tannhelsetilbud

5. Mobil tannhelsetjeneste – ikke et reelt alternativ på kort sikt **(skal vi ha med dette??)**

Forslaget om å etablere en mobil tannhelsetjeneste kan være et nyttig supplement der en ikke er avhengig av ferger, men vil ikke kunne erstatte faste klinikker i distriktene. Usikkerhet ifm med fergetrafikk i sommerhalvåret og dårlig vær. Besparelser? Tannhelsepersonellet må likevel må ut og reise +sjåfør

6. Behov for helhetlig plan før endring

Polarsirkelrådet støtter **Lurøy kommunes syn** om at fylkeskommunen bør ferdigstille en **utviklingsplan for tannhelsetjenesten** før eventuelle nedleggelser gjennomføres. Utviklingsplanen bør omfatte vurderinger av:

- Alternativer til nedleggelse (reduisert areal, delt drift, samarbeid).
 - Kostnadseffektive løsninger som ikke skyver belastningen over på kommuner og pasienter.
 - Lokale tilpasninger som ivaretar både fagmiljø og tilgjengelighet.
-

Oppsummering og anbefalinger

Polarsirkelrådet ber Nordland fylkeskommune om å:

1. **Revurdere forslagene** om nedleggelse av tannklinikkene i Nesna, Rødøy, Lurøy (Konsvikosen) og Hattfjelldal.
2. **Ta høyde for reelle kostnader og ikke minst tidsbelastning** for pasienter, foresatte og kommunale tjenester.
3. **Utsette eventuelle nedleggelser** til utviklingsplan for tannhelsetjenesten er ferdigstilt og eventuelle mobile løsninger er etablert der det er hensiktsmessig

4. **Vurdere lokale og kostnadseffektive løsninger**, som redusert leieareal eller delt bemanning, fremfor å legge ned klinikker.
5. **Opprettholde et desentralisert og likeverdig tannhelsetilbud** i hele Nordland, i tråd med fylkeskommunens folkehelse- og sørge-for-ansvar.

Et fortsatt lokalt tannhelsetilbud i distriktene er både **økonomisk fornuftig, helsemessig nødvendig og avgjørende for å sikre livskraftige og attraktive lokalsamfunn** i Nordland.
